

tes der at være fuld Enstemmighed i den Forsamling, der, som den ærede sidste Taler betonedede, sad et Aar efter Grundlovens Vedtagelse og væsentlig bestod af de samme Mænd, som havde været med til at vedtage Grundloven. Det skulde dog gaa underligt til, om ikke den Forsamling med et eneste Ord skulde komme ind paa at tale om, at hvad de her vedtog, var i Strid med Grundloven.

Forholdstalsvalgmaadens Formaal er, som den sidste ærede Taler sagde, at sikre Mindretallene en vis Ret, Enkelvalg er derimod saa vidt muligt at bestemme Flertallets Ret. Vi have mange Gange i de senere Aar, naar vi have forhandlet om Valglovens Bestemmelser, navnlig om Valgene til Folketinget, været inde paa, at det er uheldigt med den nuværende Valgmaade til Folketinget, idet en af Minoriteterne kan træffe at være den afgørende, en af Minoriteterne kan træffe at faa valgt sin Kandidat. Vi have gentagne Gange talt om, at det var heldigt, om man havde Bestemmelser om, at der skulde kvalificeret Flertal til ved Folketingsvalg, idet man nemlig siger, at det kunde træffe, at der stillede sig 5—6 Kandidater eller maaske flere, og saa kunde den Kandidat tilfældigvis faa det største Antal Stemmer, som Flertallet var mest afgjort imod. Noget lignende har maaske staaet for de Mænd, som vedtog Valglovens § 85 den Gang — det skal jeg nu ikke udtale mig om.

At Valget paa Bornholm er i Overensstemmelse med Valglovens Forskrifter, ere jo alle enige om, derom er der ikke rejst nogen Tvivl. Videre skal jeg sige, at den Betragtning, som altsaa jeg gør gældende, og som den ærede foregaaende Taler gjorde gældende, har været godkendt af Landstinget mange, mange Gange. Den er for det første godkendt af Landstinget derved, at det er Landstinget, der har affattet den Ordlyd af § 85, hvorefter vi rette os, og den er Gang efter Gang vedtaget af Landstinget under Forhandlingerne i 1867, og da Sagen gik til Fællesudvalg, fremkom der ogsaa en Indstilling fra et Mindretal, der lød paa det samme, som den ærede Ordfører gør gældende, men dette Mindretalsforslag blev *enstemmigt* forkastet i Landstinget med 40 Stemmer, hvorefter Landstingets Forslag, som var Fællesudvalgets Flertals Forslag, blev vedtaget enstemmigt i Landstinget. Det er altsaa et Vidnesbyrd om, at Forsamlingen den Gang har godkendt den Opfattelse af Ordlyden, som vi nu her gøre os

til Talsmænd for. Det samme har Landstinget gjort mange Gange siden. I den Tid, jeg har siddet her i Salen, have vi haft 4 almindelige Valg, hvor Landstinget enstemmigt har godkendt den samme Opfattelse ved at godkende Valgene fra Bornholm og Færøerne uden Indsigelse. Videre har Landstinget i den samme Tid siden 1882 12 Gange ved Enkelmandsvalg godkendt den samme Opfattelse uden Indsigelse, og mellem 1867 og 1882 har Landstinget mange Gange godkendt den samme Opfattelse Gang efter Gang. Endvidere har Landstinget jo vedtaget forskellige Tillæg til Valgloven, sidst Loven af 7. Februar 1901 — tror jeg nok, det er —, der handler om hemmelig Afstemning, og da vedtog vi samtidig hele den nugældende Valglov, idet vi vedtog en Slutningsparagraf i denne Lov om hemmelig Afstemning, der gik ud paa i et nyt Oplag af Loven af 12. Juli 1867 at samle alle de Bestemmelser, som senere vare tilføjede, med den ældre Lov, og denne Lov om hemmelig Afstemning, altsaa den hele samlede Valglov, vedtoges med alle Stemmer imod to her i Landstinget. Af disse to Stemmer var ganske vist den ærede Ordførers den ene, men ikke af den Grund, at der skulde være noget i Valgloven, som var i Strid med Grundloven; Grunden til, at den ærede Ordfører stemte imod Loven af 7. Februar 1901, var, at han var imod hemmelig Afstemning i det hele. Det var hans Grund, han anførte den Gang intet som helst om, at Loven var i Strid med Grundloven, og han har ingen Sinde under de mange Sagers Behandling, vi have haft i den Tid, jeg har siddet her i denne Sal, gjort den Betragtning gældende, at § 85 er i Strid med Grundloven.

Som sagt, jeg synes, at alt her er i den skønneste Orden. Valglovens § 85 er fulgt til Punkt og Prikke, og den samlede Lovgivningsmagt har Gang paa Gang godkendt den Opfattelse, som § 85 gør gældende, og jeg kan ikke skønne rettere, end at der ikke er Spor af Grund til at kassere dette Valg; det er i saa fuldstændig god Orden som tænkes kan.

Matzen: Der er jo to Spørgsmaal her, der foreligge til Overvejelse. Det første er, om Regelen i Valglovens § 85 er grundlovmæssig eller grundlovstridig; det andet er dette: hvis vi komme til det Resultat, at den er grundlovstridig, skulle vi saa forkaste Valget, eller ere vi udelukkede fra at gøre det?

Med Hensyn til det første Spørgsmaal